

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/50748 Gk-12

Sayı : E-69602026-610-00070071855 / 70365728
Konu : Soru Önergesi (7/50748)

24.12.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14.09.2021 tarihli ve 43452547-120.07-E.0875300 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Eskişehir Milletvekili Sayın Dr. Arslan KABUKCUOĞLU tarafından verilen 7/50748 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet MUŞ
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı (3 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 3C103602-E196-4511-B3FD-4DD3309C4D40
Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Cad. No:151 Çankaya/ANKARA
Telefon No: (0312) 449 13 37 Faks No: (0312) 449 1341
e-Posta: d.kusoglu@ticaret.gov.tr
İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr
KEP Adresi: stratejigelistirnebaskanligi@gtb.hs01.kep.tr

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Ayrıntılı bilgi için:

DİLEK GÜNGÖR

V.H.K.İ.

Telefon No: (0312) 449 13 37

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Eskişehir Milletvekili Sayın Dr. Arslan KABUKCUOĞLU'na Ait 7/50748 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-8) Ülkemizin 2023 vizyonu ve hedefleri doğrultusunda, ekonomimizin ve ülkemizin daha güçlü hale gelmesi için Türk Eximbank bünyesinde paydaşlarımız ile birlikte ihracat stratejilerimize yeni bir yön vermek ve bu ekosistemi örnek başarılı ülke modellerine benzer şekilde geliştirmek için stratejik dönüşüm programı başlatılmıştır. Bu program kapsamında Eximbank'ın yol haritası belirlenmiştir. Bu yol haritası içinde halihazırda TL cinsinden kredi olanaklarını genişletebilecek "fon kaynaklarının çeşitlendirilmesi" ve kredi riskini etkin bir şekilde yönetmek stratejik önceliklerimiz arasında bulunmaktadır.

26.03.2021 tarihinde yapılan 2020 yılı olağan-genel kurulunda kayıtlı sermaye tavanı 10 milyar TL'den 17,5 milyar TL'ye yükseltilmiştir. Bu kapsamda, Banka tamamı ödenmiş 9 milyar 270 milyon TL sermayesini, 1 milyar 530 milyon TL artırmayı hedeflemekte olup artırım sonrası ödenmiş sermayenin 10 milyar 800 milyon TL'ye yükselmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız koordinasyonunda, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve Türk Eximbank ortaklığı ile İhracatı Geliştirme A.Ş.'nin (İGE) kurulması, Eximbank'ın teminatı çeşitlendirme stratejisine katkı sağlayacak en önemli adımlar arasında sayılabilir. İGE aracılığıyla, teminat yetersizliği nedeniyle çeşitli kredi ve destek imkanlarından yeterince yararlanamayan ihracatçıların krediye erişimleri kefalet suretiyle sağlanacaktır.

Kur riski yönetimi kapsamında kullanılan temel türev ürünler opsiyon, forward ve swap işlemleridir. Bu işlemler ile ihracatçılarımız kur sabitlemesi yapabilmekte ve kurdaki dalgalanmalardan korunabilmektedir. Opsiyon işlemleri ile ödenen prim karşılığında kur sabitlemesi yapılmakta; vade sonunda ihracatçımızın lehine olması durumunda işlem gerçekleşmekte, aleyhine olması durumunda ise vazgeçme hakkı bulunmaktadır. Forward ve swap işlemlerinde ise prim ödemeksizin düşük oranda bir teminat ile kur sabitlemesi yapılmakta ve vade sonunda sabitlenen kurdan işlem gerçekleşmektedir. Türk Eximbank bu ürünleri kâr amacı olmaksızın ihracatçılarıımıza minimum maliyetlerle sunmaktadır.

İhracatçılarımızın rekabet gücünün korunması amacıyla, kur riski yönetimine ilişkin türev ürün uygulamaları kapsamında Eximbank tarafından Nisan 2011'den itibaren döviz satım (put) opsiyonu hizmeti sunulmaya başlanmıştır. Ocak 2015'ten itibaren ise kur riskine karşı türev ürün uygulaması kapsamı genişletilerek, döviz alım (call) opsiyonu hizmeti de sunulmaya başlanmıştır. Aralık 2017'den itibaren ise vadeli döviz alım/satım (forward) hizmeti türev ürün uygulamalarına eklenmiş ve kur riski yönetimine ilişkin sunulan hizmet sayısı artırılmıştır. Ayrıca, Mart 2018'de opsiyon ve forward işlemlerinde nakdi uzlaşma seçeneğinin yanı sıra kaydi teslimat seçeneği ve pariteler üzerinde de işlem yapma seçeneği getirilmiştir. Kasım 2020'de forward işlemlerinde teminatlandırma yapısının çeşitlendirilmesi kapsamında menkul kıymetler teminat olarak kabul edilmeye başlanmıştır.

Kur riski yönetimine ilaveten, Temmuz 2018'de ihracatçılarımızı faiz riskine karşı korumak için ABD Doları, Euro ve yoğun işlem gören diğer para birimlerinde değişken-sabit faiz swapı işlemi hizmeti de sunulmaya başlanmıştır.

2021 yılında ise uluslararası imkânlar ve ihracatçıların ihtiyaç duyduğu ürünler incelenerek opsiyon ve forward hizmetlerinin çeşitlendirilmesi kapsamında düşük ya da sıfır maliyetli opsiyon stratejileri uygulamaya alınmış ve ihracatçılarımızın Eximbank'a opsiyon satışı imkânı getirilmiştir. Ayrıca kur, faiz ve likidite riski yönetimi kapsamında para ve çapraz para swapı işlemleri de Eximbank türev ürün yelpazesine eklenmiştir.

Yukarıda belirtilen türev ürünlere ilaveten, ihracatçılarımızın emtia ve kıymetli maden fiyatlarındaki dalgalanmalardan korunmaları amacıyla emtia ve kıymetli madenlere dayalı opsiyon, forward ve swap işlemlerinin 2021 yılı sonunda uygulamaya alınması hedeflenmektedir.

Kur, faiz, likidite ve emtia fiyatları riski yönetimi konusunda sunulan türev ürünlerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi çalışmaları ihracatçılarımızın ihtiyaçları ve Eximbank imkanları doğrultusunda yürütülmektedir.

İhracatçıların finansmana erişim ve kredi kefalet sorunlarının çözümüne katkı sağlamak için 10 milyon lira sermaye ile Türkiye İhracatçıları Meclisinin %95 (9 milyon 500 bin TL) Eximbank'ın %5 (500 bin TL) ortaklığı ile 13 Ekim 2021 tarihinde İhracatı Geliştirme A.Ş. (İGE) kurulmuştur. İhracatçıların krediye erişimleri Kredi Garanti Fonu (KGF) benzeri bir kefalet desteği modeliyle sağlanacaktır. Bu kapsamda firma ölçeği fark etmeksizin tüm ihracatçı firmalarımız desteklerden faydalanabilecektir.

Ülkemiz ihracatının arttırılması ve geliştirilmesi misyonu çerçevesinde Eximbank tarafından ihracat ve döviz kazandırıcı hizmet faaliyetlerine finansman sağlanmaktadır. İhracat taahhüdü karşılığı kullanılan kredilere ilişkin limitler bankacılık mevzuatı çerçevesinde firmalara tahsis edilmektedir. 07.12.2021 tarihi itibarıyla tahsis edilen limitin yaklaşık yarısı kadar limit boşluğu/kullanılmayan limit bulunmaktadır. Diğer taraftan, münferit bazda firmalarımızın limit artış talepleri bankacılık mevzuatı çerçevesinde incelenerek ivedilikle sonuçlandırılmaktadır.

Türk Eximbank diğer tüm programlarında olduğu gibi sigorta alıcı limiti tahsisinde de ihracatçılarımızın ihtiyaçlarını azami ölçüde karşılamaya özen göstermektedir. Bu faaliyetlerini yürütürken gerek yerel gerekse uluslararası düzenlemeler ile bağlı olan Eximbank bir yandan ihracatçılarımızın ihtiyaçlarını karşılamaya gayret ederken diğer yandan da limit tahsislerinde alıcı firmaların mali yeterliliklerini ve geri ödeme kapasitelerini değerlendirmek ve göz önünde bulundurmakla mükelleftir.

Alıcı limiti tahsis süreçlerimizde sektörel kaynaklı ya da farklı bir nedenle sigortalı firmalarımızın alıcı bazındaki limit değişiklik talepleri kısa süre içinde değerlendirilerek sonuçlandırılmaktadır. Alıcı firmaların mali durumları yeterli görüldüğü takdirde diğer tüm sigortalı sevkiyat yapan ihracatçılarımızın limit talepleri de dikkate alınarak tüm sevkiyatların kapsanabilmesine yönelik sigortalı firmalara azami destek verilmeye çalışılmaktadır. Bu çerçevede, sanayi sektöründeki ihracatçı firmalarımıza da sigorta desteği verilmesi ve limit taleplerinin karşılanması için azami gayret gösterilmektedir.

Alıcı limitleri, pandemi şartlarına rağmen 2020 yılında bir önceki yıla göre 583 milyon ABD Doları, 2021 yılının ilk on bir ayında ise bir önceki yıla göre ise 1 milyar 152 milyon ABD Doları tutarında artış göstermiştir. 2021 yılı ilk on bir ayında sigorta kapsamına alınan sevkiyat tutarı ise bir önceki yıla göre %40 oranında artarak 21,3 milyar ABD Doları'na yükselmiştir.

Türk Eximbank, pandemi sürecinde ülkelerin ve alıcı firmaların risklilik düzeylerinde artış yaşanmasına rağmen ihracatçılarımıza yönelik sigorta desteğini yüksek oranlarda artırmıştır. Günümüz itibarıyla, pandemi etkisiyle tedarik zincirindeki aksamalara bağlı olarak ülkemizin ihraç ürünlerine yönelik taleplerdeki artış ve hammadde fiyatlarındaki yükselişin

yarattığı ek limit ihtiyaçlarını da göz önüne alarak sigorta desteğinin artırılarak devam ettirilmesine azami gayret gösterilmektedir.

Ayrıca, 360 güne kadar vadeli tüm ‘mal’ sevkiyatları için ticari ve politik risklere karşı sağlanan sigorta poliçesi, firmaların ‘döviz kazandırıcı hizmetler’ karşılığında oluşan vadeli alacaklarını da kapsama almıştır.

Mevduat kabul etmeyen bir kalkınma ve yatırım bankası olarak Türk Eximbank, TCMB reeskont kredisi hariç olmak üzere yaklaşık 10 milyar dolar seviyesinde bir borç stoku yönetmekte, Türk bankacılık sektöründe yurt dışı fon temini kapsamında üst sıralarda yer almaktadır. Türk Eximbank tarafından sağlanan orta ve uzun vadeli fonlama işlemleri, ikili kredilerin yanı sıra uzun vadeli yurt dışı tahvil ihraçları ve uluslar üstü kuruluşlardan ya da bu kuruluşların garantisi altında temin edilen krediler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, son dönemde gerçekleştirilen tahvil ihracıyla birlikte, Dünya Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Asya Altyapı Yatırım Bankası gibi kurumlardan orta uzun vadeli kaynak temin edilmiş olup uygun maliyetli kaynak temini için Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası dahil birçok uluslar üstü kalkınma bankasıyla görüşülmekte ve bu kuruluşlardan ya da bunların garantisi altında kaynak temin etme yönündeki girişimler sürdürülmektedir.

Hâlihazırda yürütülmekte olan Türk Eximbank kredi programları; farklı iş kollarında faaliyet gösteren firmalarımızın ihtiyaçlarının etkin şekilde karşılanabilmesi amacıyla, ilgili sektörün yapısı ve bu çerçevede ihtiyaç duyulan finansman yapısı, ihtiyaç duyulan vade uzunluğu, yürütülecek işlemin çeşidi, kredi için tesis edilecek teminatların türü vb. unsurlar dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Mal ihracatının finansmanı amacıyla yürütülen kredi programlarımızdan ihracatçı, imalatçı-ihracatçı ve ihracata yönelik mal üreten imalatçı firmalarımız yararlanabilmektedir. Bu minvalde, satışlarının tamamını yahut bir bölümünü e-ticaret yöntemleri ile gerçekleştiren ihracatçı firmalarımızın mevcut kredi programlarımızdan yararlanmasının ve ihracat taahhüt kapamalarını Elektronik Ticaret Gümrük Beyanı (ETGB) ile gerçekleştirmesinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Son olarak, Türk Eximbank tarafından kendi öz kaynakları ve uluslararası kaynaklarından temin edilen fonlardan kullanılan tüm kredilerde KOBİ firmalarına öncelik verilmekte ve bazı kolaylıklar sağlanmaktadır. Örneğin TL cinsinden işletme sermayesi finansmanına yönelik kısa vadeli krediler yalnızca KOBİ firmalarına kullanılmaktadır. E-ticaret yapan firmaların sayıca büyük çoğunluğunun KOBİ niteliğini haiz olduğu hususu göz önüne alındığında, mevcut KOBİ teşvik ve kolaylıkları da söz konusu firmalarımızın kullanımına sunulan imkânlar arasındadır.

Bakanlığımız tarafından “Uzak Ükelere İhracatın Arttırılması Stratejisi” başlatılmış olup Eximbank tarafından bu stratejinin finansman kısmına yönelik olarak eylemler üzerinde çalışılmaktadır.